

Wykaz literatury

1. Banaszak B., *Prawo konstytucyjne*, Warszawa 2008.
2. Bar M., Górski M., Jerzmański J., *Nowe przepisy o ochronie przyrody. Komentarz*, Wrocław 2001.
3. Białocerkiewicz J., *Status prawny zwierząt. Prawa zwierząt czy prawna ochrona zwierząt*, Toruń 2005.
4. Boć J., (red.), *Prawo administracyjne*, Wrocław 2001.
5. Boć J., Nowacki K., Samborska-Boć E., *Ochrona środowiska*, Wrocław 2008.
6. Bojarski M., Radecki W., *Przewodnik po pozakodeksowym prawie karnym*, Wrocław 1998.
7. Brodecki Z., (red.), *Ochrona środowiska*, Warszawa 2005.
8. Brzostek M., Chojnacki J., Kaleta T., *Ekofilozofia. Wybór tekstów*, Warszawa 1998.
9. Bukowski Z., *Podstawy prawa ochrony środowiska dla administracji*, Włocławek 2005.
10. Bukowski Z., *Prawo międzynarodowe a ochrona środowiska*, Toruń 2005.
11. Bukowski Z., *Prawo ochrony środowiska Unii Europejskiej*, Warszawa „2007.
12. Chargaff E., *Engeneering a molecular nighmare*, „Nature” 1988, nr 327.
13. Ciechanowicz-McLean J., *Międzynarodowe prawo ochrony środowiska*, Warszawa 2001.
14. Ciechanowicz-McLean J., (red.), *Polskie prawo ochrony przyrody*, Warszawa 2006.
15. Ciechanowicz-McLean J., Bukowski Z., Rakoczy B., *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, Warszawa 2008.
16. Coetzee J. M., *Żywoty zwierząt*, Warszawa 2004.
17. Dobrzański G. (red.), *Ochrona środowiska przyrodniczego*, Warszawa 2009.
18. Dobrzański G., Dobrzańska B. M., Kiełczewski D., *Ochrona środowiska przyrodniczego*, Białystok 1997.
19. Doroszewski W., (red.), *Słownik języka polskiego*, t. 10, Warszawa 1969.
20. Dyga H., *Smutek za kratami, czyli prawda o cierpieniu zwierząt w cyrkach i zoo*, „Zielone Brygady. Pismo Ekologów” 2007, nr 3 (224).
21. Dzwonkowski R., *Podręczny leksykon przyrody polskiej*, Warszawa 2001.
22. Elżanowski A., *Ochrona zwierząt. Doświadczenia bez kontroli. Prezydent przeciwko ustawie*, „Rzeczpospolita” 30 czerwca 2004, nr 151.
23. *Encyklopedia Gazety Wyborczej*, Warszawa 2007.
24. *Encyklopedia Popularna PWN*, Warszawa 1965.
25. *Encyklopedia Powszechna PWN*, Warszawa 1976.

26. Ferens B., *Nad „Światową Deklaracją Praw Zwierzęcia”*, „Chrońmy Przyrodę Ojczystą” 1986, nr 2.
27. Fikus M., Nurkowska J., *Czy eksperymentować na zwierzętach*, „Wiedza i Życie” 1998, nr 1/1998.
28. Gabriel-Węglowski M., *Przestępstwa przeciwko humanitarnej ochronie zwierząt*, Toruń 2008.
29. Gaś A., (red.), *Ekologia*, Warszawa 2007.
30. Gilas J., *Prawo międzynarodowe publiczne*, Toruń 1977.
31. Górski M., *Odpowiedzialność administracyjnoprawna w ochronie środowiska*, Warszawa 2008.
32. Górski M., (red.), *Prawo ochrony środowiska*, Warszawa 2009.
33. Gruszecki K., *Ustawa o ochronie przyrody. Komentarz*, Kraków 2005.
34. Gruszecki K., *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, Warszawa 2008.
35. Habuda A., Radecki W., *Przepisy karne w ustawach o ochronie zwierząt oraz o doświadczeniach na zwierzętach*, „Prokuratura i Prawo”, 2008, nr 5.
36. Highsmith P., *Księga zemsty dla miłośników zwierząt*, Warszawa 2008.
37. Jadacki J. J., Białecka A., (red.), *U progu trzeciego tysiąclecia. Człowiek-nauka-wiara*, Warszawa 2001.
38. Jarmaczek A., Pawlaczyk P., *Poradnik lokalnej ochrony przyrody*, Świebodzin 1995.
39. Jastrzębski L., *Prawo ochrony środowiska w Polsce*, Warszawa 1990.
40. Jastrzębski L., *Prawne zagadnienia ochrony przyrody*, Warszawa 2006.
41. Jendrośka J., Bar M., *Prawo ochrony środowiska. Podręcznik*, Wrocław 2005.
42. Jendrośka J., (red.), *Ustawa –Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, Wrocław 2001.
43. Jerzmanowski A., (red.), *Biologia*, Warszawa 2002.
44. Józwiak Z., Biały K., *Słownik podstawowych terminów łowieckich i ekologicznych*, Warszawa 1994.
45. Jura J., Słomski R., Smorąg Z., Gajda B., Wieczorek J., Lipiński D., Kalak R., Juzwa W., Zeyland J., *Uzyskiwanie świń wykorzystywanych w ksenotransplantacji*, „Biotechnologia” 2006, nr 1 (72).
46. Kalinowska A., *Ekologia – wybór na nowe stulecie*, Warszawa 2002.
47. Karpiuk M., *Samorząd terytorialny a państwo. Prawne instrumenty nadzoru nad samorządem gminnym*, Lublin 2008.
48. Kędra A., (red.), *GMO – poznajemy swoje poglądy. Konferencja Instytutu na rzecz Ekorozwoju*, Warszawa 11-12 kwietnia 2003, Białystok 2003.

49. Koneczny F., *Prawa przyrody a ducha*, Krzeszowice 2005.
50. Kowalewski G., Wiśniewski H. G., *Ekologia z ochroną i kształtowaniem środowiska* Warszawa 2000.
51. Kozłowska P., Szwarczyk M., *Prawnokarna ochrona zwierząt*, „Zamojskie Studia i Materiały” 2000, z. 1.
52. Kurzępa B., (red.), *Ochrona zwierząt. Łowiectwo. Ochrona przyrody. Organizmy genetycznie zmodyfikowane. Przepisy i orzecznictwo*, Toruń 2003.
53. Kurzępa B., *Ochrona zwierząt. Przepisy. Piśmiennictwo*, Bielsko-Biała 1999.
54. Lejman J., *Etyka zwierząt w świetle idei zrównoważonego rozwoju (szkic filozoficzno-kulturowy)*, „Problemy Ekrozwoju” 2006, vol. 1 No 2.
55. Linkiewicz A., Sowa S., *Zwierzęta genetycznie zmodyfikowane*, Poznań 2007.
56. Lipiński A., *Podstawy ochrony środowiska*, Kraków 2008.
57. Lipiński A., *Prawne podstawy ochrony środowiska*, Zakamycze 2005.
58. Lisicka H., (red.), *Ochrona środowiska naturalnego w Polsce*, Wrocław 1999.
59. Lisicka H., (red.), *Prawo i polityka w ochronie środowiska*, Wrocław 2006.
60. Liszcz T., *Zwierzęta w prawie stanowionym*, „Więź” 1998, nr 7.
61. Łętowska E., *Dwa cywilnoprawne aspekty praw zwierząt: Dereifikacja i personifikacja*, Łódź 1997.
62. Machowski J., *Ochrona środowiska. Prawo i zrównoważony rozwój*, Warszawa 2003.
63. Mozgawa M., *Pies (i inne zwierzęta) a prawo karne*, Zakamycze 2006.
64. Mozgawa M., (red.), *Prawna ochrona zwierząt*, Lublin 2002.
65. Mozgawa M., *Prawnokarna ochrona zwierząt*, Lublin 2001.
66. Müller T., Zwolak Z., *Prawo łowieckie z komentarzem oraz przepisami wykonawczymi i związkowymi*, Warszawa 1998.
67. Olaczek R., *Przyroda Polski pod ochroną*, Warszawa 1998.
68. Paczuski R., *Ochrona środowiska. Zarys wykładu*, Bydgoszcz 2008.
69. Paczuski R., *Prawo ochrony środowiska*, Bydgoszcz 1996.
70. Papuziński A., (red.), *Polityka ekologiczna III Rzeczypospolitej*, Bydgoszcz 2000.
71. Pietrzykowski T., *Etyczne problemy prawa*, Katowice 2006.
72. Pietrzykowski T., *Spór o prawa zwierząt*, Katowice 2007.
73. *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, tłum. J. Wujek, Kraków 1962.
74. Podgórecki A., *Zarys socjologii prawa*, Warszawa 1971.
75. Podgórska J., *Słonie lży*, „Polityka” 23 sierpnia 2003, nr 34 (2415).
76. Przyborowska-Klimczak A., (red.), *Ekologia i prawo*, Lublin 1999.

77. Przyborowska-Klimczak A., *Ochrona przyrody. Studium prawnomiędzynarodowe*, Lublin 2004.
78. Pullin A. S., *Biologiczne podstawy ochrony przyrody*, Warszawa 2005.
79. Pyłka-Gutowska E., *Ekologia z ochroną środowiska: przewodnik*, Warszawa 2004.
80. Radecki W., *Prawo łowieckie. Komentarz*, Warszawa 2007.
81. Radecki W., (red.), *Teoretyczne podstawy prawa ochrony przyrody*, Wrocław 2006.
82. Radecki W., *Ustawa o ochronie przyrody. Komentarz*, Warszawa 2008.
83. Radecki W., *Ustawa o ochronie zwierząt*, Wrocław 2003.
84. Radecki W., *Ustawy o ochronie zwierząt, o doświadczeniach na zwierzętach – z komentarzem*, Warszawa 2007.
85. Radwański Z., *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 1999.
86. Rakoczy B., *Prawo ochrony przyrody*, Warszawa 2009.
87. Rakoczy B., Wierzbowski B., *Podstawy prawa ochrony środowiska*, Warszawa 2005.
88. Regan T., *Prawa i krzywda zwierząt*, „Etyka” 1980, nr 18.
89. Reichel J., *Małpa przed sądem. O etyce środowiskowej słów kilka*, „Dziki Życia” 1999, nr 10/64.
90. Rejman G., *Ochrona prawna zwierząt*, „Studia Iuridica” 2006, t. XLVI.
91. Rogala-Walczyńska S., *Prawnokarna ochrona zwierząt*, „Prokurator” 2009, nr 3-4 (39-40).
92. Rudnicki M., *Prawnofinansowe aspekty zadań publicznych jednostek samorządu terytorialnego związanych z ochroną środowiska*, Lublin 2005.
93. Serpell J., *W towarzystwie zwierząt. Analiza związków ludzie – zwierzęta*, Warszawa 1999.
94. Sękowski M., Gworek B., *Genetycznie modyfikowane organizmy w środowisku*, Warszawa 2008.
95. Singer P., *Wyzwolenie zwierząt*, Warszawa 2004.
96. Skrzydło W., Grabowska S., Grabowski R., (red.), *Konstytucja RP. Komentarz encyklopedyczny*, Warszawa 2009.
97. Smaga Ł., *Zakres stosowania ustawy o ochronie zwierząt*, „Zielone Brygady. Pismo Ekologów” 2007, nr 11 (232).
98. Sobański R., (red.), *Prawa człowieka w państwie ekologicznym*, Warszawa 1998.
99. Sommer J., (red.), *Prawne formy ochrony przyrody*, Warszawa 1990.
100. Sommer J., (red.), *Prawo ochrony przyrody. Komentarz*, Wrocław 1997.
101. Stankiewicz D., *GMO – korzyści i zagrożenia*, „Infos” 2007, nr 19.

102. Stawicka J., Szymczak-Piątek M., Wieczorek J., *Wybrane zagadnienia ekologiczne*, Warszawa 2004.
103. Stochlak J., Podolak M., *Ochrona środowiska w Polsce: studium prawnopolityczne*, Lublin 2006.
104. Strzałko J., Mossor-Pietraszewska T., (red), *Kompendium wiedzy o ekologii*, Warszawa 2003.
105. Symonides E., *Ochrona przyrody*, Warszawa 2007.
106. Szpetkowski K. J., *Podręcznik. Etyka łowiecka*, Warszawa 2004.
107. Szymanowicz J., *Życie warte 3 grosze?*, „Oikos” 2005, nr 2 (37).
108. Szymańska U., Zębek E., *Prawo i ochrona środowiska – prawne, ekonomiczne, ekologiczne i techniczne aspekty ochrony środowiska naturalnego*, Olsztyn 2008.
109. Szymborski K., *Ludzie i bestie*, „Wiedza i Życie” 1997, nr 4.
110. Tarno J. P., (red.), *Samorząd terytorialny w Polsce*, Warszawa 2002
111. Tatariewicz W., *Historia filozofii*, Warszawa 1958.
112. Ura E., (red.), *Jednostka wobec działań administracji publicznej*, Rzeszów 2001.
113. Wetter De B., *Zwierzęta. Zagrożone gatunki*, Zielona Góra 2000.
114. Węgrzynowicz R., *Ochrona zwierząt poddawanych doświadczeniom w świetle prawa i norm etycznych*, „Eko i My. Poradnik ekologiczny” 2000, nr 9.
115. Widomski C., *Decyzja o odebraniu maltretowanego zwierzęcia właścicielowi*, „Gazeta Samorządu i Administracji” 2009, nr 7.
116. *Wielki słownik języka polskiego*, Warszawa 2006.
117. Winczorek P., *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*, Warszawa 2002.
118. *Wybór konwencji Rady Europy*, Warszawa 1999.
119. Wyrzykowski M., (red.), *Konstytucyjne podstawy systemu prawa*, Warszawa 2001.
120. Zwierzchowski L., *Biotechnologiczne wykorzystanie gruczołu mlecznego – perspektywy manipulacji genetycznej białkami mleka*, „Biotechnologia” 1998, nr 2 (41).

Wykaz źródeł prawa

1. Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uchwalona przez Sejm Ustawodawczy w dniu 22 lipca 1953 r. (Tekst jedn. Dz. U. z 1976 r., Nr 7, poz. 36 z późn. zm.).
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
3. Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsar w dniu 2 lutego 1971 r. (Dz. U. z 1978 r., Nr 7, poz. 24 z późn. zm.).
4. Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, sporządzona w Paryżu w dniu 23 listopada 1972 r. (Dz. U. z 1976 r., Nr 32, poz. 190).
5. Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem, sporządzona w Waszyngtonie w dniu 3 marca 1973 r. (Dz. U. z 1991 r., Nr 27, poz. 112).
6. Konwencja o ochronie gatunków wędrownych dzikich zwierząt, sporządzona w Bonn w dniu 23 czerwca 1979 r. (Dz. U. z 2003 r., Nr 2, poz. 17).
7. Konwencja o ochronie europejskich gatunków dzikich zwierząt i roślin oraz ich siedlisk naturalnych podpisana 19 września 1979 roku w Bernie (Dz. U. z 2000 r., Nr 12, poz. 154).
8. Europejska konwencja o ochronie zwierząt w czasie transportu międzynarodowego, przyjęta w Paryżu w dniu 13 grudnia 1968 roku (ETS No. 065).
9. Europejska konwencja o ochronie zwierząt utrzymywanych dla celów rolniczych, przyjęta w Strasburgu w dniu 10 marca 1976 roku (ETS No. 087).
10. Europejska konwencja o ochronie zwierząt przeznaczonych na ubój zawarta w Strasburgu w dniu 10 maja 1979 roku (ETS No. 102).
11. Europejska konwencja o ochronie zwierząt kręgowych używanych do doświadczeń i innych celów naukowych przyjęta w Strasburgu 18 marca 1986 roku (ETS No. 123).
12. Europejska konwencja o ochronie zwierząt-ulubieńców przyjęta w Strasburgu w dniu 13 listopada 1987 roku (ETS No. 125).
13. Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 865/2006 z dnia 4 maja 2006 r. ustalające szczegółowe zasady dotyczące wdrażania Rozporządzenia Rady (WE) Nr 338/97 w sprawie ochrony gatunków dziko żyjących zwierząt i roślin poprzez regulację obrotu nimi (Dz. Urz. L 166, z dn. 19.06.2006 r.).

14. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1892/2003/WE z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i pasz (Dz. Urz. L 211 11/08/2007 P.0040-0040).
15. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1946/2003/WE z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie transgranicznego przemieszczania organizmów genetycznie zmodyfikowanych (Dz. Urz. L 287 05/11/2003 P.0001-0010).
16. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1830/2003/WE z dnia 22 września 2003 r. dotyczące możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie, zmieniające dyrektywę 2001/18/WE (Dz. Urz. L 268 18/10/2003 P.0024-0028).
17. Rozporządzenie Rady (WE) Nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dziko żyjących zwierząt i roślin poprzez regulację obrotu nimi (Dz. Urz. L 61, z 03.03.1997 r.).
18. Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającego dyrektywę 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005 r.).
19. Dyrektywa Rady 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i do innych celów naukowych (Dz. Urz. WE L 358 z 18.12.1986 r.), zmieniona dyrektywą 2003/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22 lipca 2003 r. (Dz. Urz. WE L 230 z 16.09.2003 r.).
20. Dyrektywa Rady 90/219/EWG z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie zamkniętego użycia genetycznie zmodyfikowanych mikroorganizmów, zmieniona dyrektywą Rady 98/81/EWG z dnia 26 października 1998 r. (Dz. Urz. L 117 08/05/1990 P.0001-0014).
21. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Europy 2001/18/EC z dnia 12 marca 2001 r. uchylająca dyrektywę Rady 90/220/EWG w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów genetycznie zmodyfikowanych (Dz. Urz. L 106 17/04/2001 P.0001-0039).
22. Ustawa z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 31, poz. 274).
23. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Tekst jedn. Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.).
24. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

25. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Tekst jedn. Dz. U. z 2007 r., Nr 109, poz. 756).
26. Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Tekst jedn. Dz. U. z 1997 r., Nr 46, poz. 296 z późn. zm.).
27. Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 189, poz. 1471).
28. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Tekst jedn. Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 855 z późn. zm.).
29. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Tekst jedn. Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).
30. Ustawa z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 93, poz. 767).
31. Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Tekst jedn. Dz. U. z 2005 r., Nr 127, poz. 1066 z późn. zm.).
32. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Tekst jedn. Dz. U. z 2005 r., Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.).
33. Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r., Nr 9, poz. 43 z późn. zm.).
34. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz Inspekcji Weterynaryjnej (Tekst jedn. Dz. U. z 1999 r., Nr 66 poz. 752 z późn. zm.).
35. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.).
36. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Tekst jedn. Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).
37. Ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 36, poz. 233 z późn. zm.).
38. Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Tekst jedn. Dz. U. z 2008 r., Nr 133, poz. 849, z późn. zm.).
39. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Tekst jedn. Dz. U. z 2007 r., Nr 121, poz. 842 z późn. zm.).
40. Ustawa z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie (Dz. U. Nr 62, poz. 574 z późn. zm.).
41. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r., Nr 213, poz. 1342).

42. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 151, poz. 1220).
43. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Tekst jedn. Dz. U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1095 z późn. zm.).
44. Ustawa z dnia 21 stycznia 2005 r. o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. z 2005 r., Nr 33, poz. 289 z późn. zm.).
45. Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921 z późn. zm.).
46. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 190, poz. 1227).
47. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o ochronie zwierząt (Tekst jedn. Dz. U. z 1932 r., Nr 42, poz. 471 z późn. zm.).
48. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 października 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobów transportu zwierząt (Dz. U. Nr 185, poz. 1809).
49. Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995 r. w sprawie gatunkowej ochrony zwierząt
50. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 września 2003 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 167, poz. 1629 z późn. zm.).
51. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz. U. Nr 158, poz. 1657).
52. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (Dz. U. Nr 205, poz. 2102).
53. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt (Dz. U. Nr 116, poz. 753).
54. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie zwierząt wykorzystywanych w akcjach ratowniczych (Dz. U. Nr 35, poz. 315).
55. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie wykazu ras psów uznawanych za agresywne (Dz. U. Nr 77, poz. 687).

56. Rozporządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 listopada 1959 r. w sprawie określenia warunków i sposobu dokonywania doświadczeń na zwierzętach oraz trybu wydawania zezwoleń na prowadzenie tych doświadczeń, precyzowało zasięg dopuszczalnych eksperymentów przeprowadzanych z użyciem zwierząt (Dz. U. Nr 71, poz. 452.).
57. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 lipca 2002 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych (Dz. U. Nr 126, poz. 1081).
58. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt wykorzystywanych docelowo rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych (Dz. U. Nr 16, poz. 166).
59. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237).
60. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004 roku w sprawie warunków hodowli i utrzymywania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodzie zoologicznym (Dz. U. z 2005 r., Nr 5, poz. 32).
61. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 433).
62. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2005 r. w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne (Dz. U. Nr 48, poz. 459).

Wykaz tabel

Tabela 1. Zestawienie danych ze Schroniska dla bezdomnych zwierząt w latach 2003-2008	- 152

Wykaz źródeł internetowych

<http://biotechnolog.pl/gmo-3.htm>.
http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/wyniki_kontroli_wstep/inform2005/2004201.
<http://gmo.mos.gov.pl/uwolnienie.htm>.
http://greenworld.serwus.pl/deklaracja_sztokholmska1.htm.
<http://lex.pl/samorzad/arttykul/259>,.
<http://orka2.sejm.gov.pl/IZ5.nsf/main/7104CD96>.
<http://orka2.sejm.gov.pl/IZ6.nsf/main/124C20BE>.
<http://orka2.sejm.gov.pl/IZ6.nsf/main/31B71C47>.
<http://strefa.org/co-jemy/zywnosc-modyfikowana-genetycznie.html>.
http://wiadomosci.gazeta.pl/Wiadomosci/1,80708,7180679,Biznes_i_patologia___jak_zarobic_na_bezdomnym_psie_.html.
<http://www.biolog.pl/content-96.html>.
<http://www.boz.org.pl/sch/ds.htm>.
<http://www.boz.org.pl/slownik/bezdomne.htm>.
<http://www.boz.org.pl/slownik/eutanazja.htm>.
<http://www.dolnyslask.wroc.pl/pliki/XDFST/UE/XDFST-RDOS.pdf>.
http://www.ekoportal.gov.pl/jetspeed/portal/portal/Ekoturystyka/Ogrody_Zoologiczne.
<http://www.iop.krakow.pl/pckz/default.asp?nazwa=ozwi&je=pl>.
<http://www.izoo.krakow.pl/czasopisma/wiadzoot/2007/1-2/osiagniecia.pdf>.
http://www.klubgaja.pl/statut_stowarzyszenia/.
<http://www.klubgaja.pl/zwierzeta/cyrk/>.
<http://www.klubgaja.pl/zwierzeta/konie/>.
http://www.lpgk.pl/index_0.html.
http://www.markt.site90.net/?tag=Zwierz%C4%99ta_u%C5%BCytkowe.
http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/encykliki/r_hominis.html.
<http://www.otoz.pl/kampania-zakaz-transportu-zwierzat-dalekie-odleglosci.html>.
<http://www.otoz.pl/o-nas.html>.
<http://www.otoz.pl/raport-dotyczacy-chowu-i-uboju-polskich-swin.html>.
http://www.paiz.gov.pl/prawo/sektorowe_regulacje_prawne/biotechnologia.
<http://www.portal.legnica.eu/portal.php?aid=1226473080491a7e78ed8a4>.
<http://www.psianiol.org.pl/boz/prawo/gminny.htm>.

[http://www.pzlow.pl/palio/html.run?_Instance=www.pzlow.pl&_PageID=120&_RowID=185
&_Checksum=-1475768120.](http://www.pzlow.pl/palio/html.run?_Instance=www.pzlow.pl&_PageID=120&_RowID=185&_Checksum=-1475768120)

[http://www.sjp.pl/co/hycel.](http://www.sjp.pl/co/hycel)

[http://www.wetgiw.gov.pl/.](http://www.wetgiw.gov.pl/)

[http://www.wetgiw.gov.pl/index.php?action=art&a_id=1946.](http://www.wetgiw.gov.pl/index.php?action=art&a_id=1946)

[http://www.zielona-gora.po.gov.pl/index.php?id=36&ida=4764.](http://www.zielona-gora.po.gov.pl/index.php?id=36&ida=4764)

[http://www.zoo.wroclaw.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=50&Itemid=248.](http://www.zoo.wroclaw.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=50&Itemid=248)

[www.encyklopedia.pwn.pl.](http://www.encyklopedia.pwn.pl)

Wykaz innych materiałów

1. Regulamin korzystania z usług Schroniska dla bezdomnych zwierząt w Legnicy z dnia 8 grudnia 2005 roku.
2. Zbiór zasad etyki, tradycji i zwyczajów łowieckich, opracowany przez Komisję Etyki, Tradycji i Zwyczajów Łowieckich Naczelnej Rady Łowieckiej i przyjęty przez Naczelną Radę Łowiecką w dniu 6 czerwca 1992 roku.

Wykaz załączników

Załącznik nr 1. Regulamin korzystania z usług Schroniska dla bezdomnych zwierząt w Legnicy z dnia 8 grudnia 2005 roku.....	- 174

Załącznik nr 1.**REGULAMIN****KORZYSTANIA Z USŁUG SCHRONISKA DLA BEZDOMNYCH ZWIERZĄT**

Motto:

„Zwierzę to nie rzecz, jako istota żyjąca - czuje! Żadne zwierza nie będzie Wam tak oddane jak to przygarnięte ze Schroniska”.

Legnica, październik 2005 r.

I. Wprowadzenie

- 1) Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Legnicy przy ul. Ceglanej 1, zwane dalej Schroniskiem – jest własnością Gminy - Miasta Legnica.
- 2) Administrowanie i obsługę Schroniska prowadzi Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. z siedzibą w Legnicy przy ul. Ścinawskiej 1, na podstawie Umowy z dnia 04 stycznia 1993 r. zawartej z Zarządem Miasta Legnicy.

II. Podstawowe zadania

- 1) Przyjmowanie i przetrzymywanie w schronisku zwierząt (psów i kotów) zagubionych, zabłąkanych, porzuconych lub z innych przyczyn bezdomnych.
- 2) Zapewnienie przetrzymywanym zwierzętom właściwych warunków sanitarnych, humanitarnych, regularnego karmienia oraz opieki weterynaryjnej.
- 3) Leczenie chorych zwierząt przebywających w Schronisku, rokujących nadzieję na wyzdrowienie.
- 4) Usypianie zwierząt w sposób humanitarny zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz współdziałanie z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w zwalczaniu wścieklizny.
- 5) Utrzymywanie ścisłej współpracy z Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami oraz prowadzenie w miarę możliwości, odpowiednich akcji informacyjnych i propagandowych mających na celu pozyskiwanie funduszy wspierających działania schroniska.

III. Godziny przyjęć interesantów

- 1) Schronisko świadczy usługi dla klientów od poniedziałku do soboty w godzinach od 8.00 do 15.00 za wyjątkiem Świąt.
- 2) Osobom nietrzeźwym wstęp na teren schroniska jest zabroniony.
- 3) Osobom nieupoważnionym zabrania się zbliżania do zwierząt bez asysty personelu schroniska.
- 4) Godziny przyjęć i odwiedzin schroniska winny być wywieszane na widocznym miejscu.

IV. Przyjmowanie i przetrzymywanie zwierząt

- 1) Do Schroniska są przyjmowane, w miarę możliwości, psy i koty z miasta Legnicy oraz innych miast i gmin, stosownie do zawartych umów.
- 2) Do Schroniska nie są przyjmowane zwierzęta, które okaleczyły człowieka lub istnieje podejrzenie, że zwierzę jest zarażone wścieklizną.
- 3) Schronisko ma obowiązek rzetelnego prowadzenia rejestru przyjmowanych zwierząt zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.
- 4) W przypadku doprowadzenia do Schroniska psa rasowego – Kierownik Schroniska zawiadamia miejscowy oddział Związku Kynologicznego w Polsce lub jeśli jest to pies rasy myśliwskiej – oddział Polskiego Związku Łowieckiego, celem ustalenia właściciela lub znalezienia osoby chętnej do adopcji.
- 5) Zwierząt nowoprzybyłych nie należy łączyć z innymi przez okres paru dni w celu oswojenia się zwierzęcia z warunkami w Schronisku oraz odbycia kwarantanny wykluczającej zarażenie chorobą zakaźną innych znajdujących się w boksach zwierząt.
- 6) Właściciel lub inna osoba oddająca zwierzę do Schroniska zobowiązana jest do:
  - a) okazania dowodu osobistego w celu ustalenia miejsca zameldowania,
  - b) przekazania książeczki zdrowia zwierzęcia wraz z aktualnym świadectwem szczepienia przeciwko wściekliznie, jeżeli takie posiada,
  - c) udzielenia informacji dotyczących zwierzęcia: powód oddania, stan zdrowia i przebyte choroby oraz cechy charakteru.
- 7) oddanie psa lub kota do Schroniska – mieszkańcy miasta Legnicy nie uiszczają stosownej opłaty, zaś mieszkańcy innych gmin zobowiązani są do wniesienia opłaty zgodnie z obowiązującym cennikiem.
- 8) Zwierzęta przekazane do Schroniska przez właściciela przechodzą na jego własność

i mogą być przekazane do adopcji, po odbyciu 14 dniowej kwarantanny. Byłym właścicielom - Schronisko nie ma obowiązku udzielania informacji o dalszym losie zwierzęcia oraz podania adresu nowego właściciela.

V. Wydawanie zwierząt

- 1) Właściciel zwierzęcia ma prawo do jego odebrania pod warunkiem udowodnienia własności, tym samym zobowiązany jest do uiszczenia stosownej opłaty zgodnie z obowiązującym cennikiem.
- 2) Zwierzęta bezpańskie, nie odebrane w ciągu 14 dni przez właścicieli są przeznaczane do adopcji.
- 3) Psy wolno sprzedawać po zaszczepieniu przeciwko wściekliznie (jeżeli nie były uprzednio szczepione, co wymaga udokumentowania).
- 4) Nie wolno wydawać zwierząt:
  - a) dzieciom i młodzieży do lat 18, nie będącym pod opieką rodziców lub opiekunów,
  - b) w okresie porodowym suk lub kotek karmiących, a także szczeniąt przy matce przed ukończeniem 7 tygodnia życia oraz zwierząt chorych (z wyjątkiem przypadku, kiedy nowy właściciel deklaruje wolę leczenia zwierzęcia we własnym zakresie),
  - c) osobom nie posiadającym odpowiedniego sprzętu do zabezpieczenia zwierzęcia.
Dla psów: smyczy, obroży lub szelek. Dla kotów: koszyka lub torby,
  - d) osobom wskazującym na spożycie alkoholu lub pod wpływem innych środków odurzających,
  - e) osobom podejrzanym o spekulację i handel zwierzętami.
- 5) Pracownik Schroniska uwidacznia w rejestrze zwierząt dane osoby zabierającej zwierzę (imię i nazwisko, nr dowodu osobistego lub innego dokumentu tożsamości) potwierdzone podpisem i wydaje potwierdzenie zakupu.
- 6) Każda osoba zabierająca zwierzę ze Schroniska zobowiązana jest do uiszczenia opłaty zgodnie z obowiązującym cennikiem.
- 7) Zasady wydawania zwierząt muszą być wywieszane w widocznym miejscu.

VI. Sprawy weterynaryjne

- 1) Lekarz weterynarii dokonuje oględzin każdego nowoprzybyłego zwierzęcia oraz prowadzi dokumentację medyczną zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

- 2) Lekarz weterynarii opracowuje instrukcje dotyczącą pielęgnacji, żywienia oraz odkażania i dezynfekcji, program profilaktyki w zakresie zwalczania chorób zakaźnych oraz kwarantanny nowoprzyjętych zwierząt do Schroniska.
- 3) Odkażanie i dezynfekcja w Schronisku odbywają się wg szczegółowej instrukcji Powiatowego Lekarza Weterynarii. Za przestrzeganie tej instrukcji odpowiedzialny jest Kierownik Schroniska i Lekarz Weterynarii.
- 4) Schronisko nie prowadzi obserwacji zwierząt domowych i dzikich w kierunku wścieklizny.

VII. Czystość i pielęgnacja zwierząt

- 1) Pracownicy Schroniska zapewniają przetrzymywanym zwierzętom odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne oraz należytą opiekę.
- 2) Kierownik Schroniska i Lekarz Weterynarii zobowiązani są do przestrzegania obowiązujących w Schronisku instrukcji o odkażaniu, dezynfekcji, oraz sanitarnych i bhp.

VIII. Eutanazja zwierząt

- 1) Eutanazja zwierząt jest przeprowadzana zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.
- 2) Zwłoki uśpionego zwierzęcia przekazuje się do utylizacji, zgodnie z programem utylizacji.
- 3) Fakt i przyczyna eutanazji musi być odnotowana w rejestrze zwierząt i potwierdzona własnoręcznym podpisem Lekarza Weterynarii.

IX. Opłaty za usługi

- 1) Stawki opłat są ujęte w cenniku, zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta Legnicy.
- 2) Interesanci otrzymują pokwitowanie na kwestionariuszu z pieczętką Schroniska jako dowód wpłaty pieniędzy.
- 3) Stawki opłat za usługi Schroniska oraz zasady wydawania zwierząt winny być wywieszane w widocznym miejscu.

X. Przepisy końcowe

- 1) Schronisko nie organizuje oraz nie przeprowadza akcji wyłapywania bezdomnych zwierząt.
- 2) Czynności zlecone przez Powiatowego Lekarza Weterynarii określają odrębne przepisy.
- 3) Dokumenty ewidencyjne prowadzone przez Schronisko przechowuje się przez okres 5 lat, za wyjątkiem indywidualnych weterynaryjnych kart ewidencji zwierząt przyjętych do Schroniska, które przechowuje się przez okres 2 lat.
- 4) W sprawach nieuregulowanych w Regulaminie stosuje się:
  - a) Ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.),
  - b) Ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2004 r., Nr 69, poz. 625 z późn. zm.),
  - c) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz. U. z 2004 r., Nr 158, poz. 1657 z późn. zm.),inne ustawy i przepisy szczególne.

Niniejszy Regulamin po zaopiniowaniu przez Powiatowego Lekarza Weterynarii i Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami oddział w Legnicy obowiązuje od dnia 8 grudnia 2005 r.